

TURINYS

Įžanga
7

1-OJI PAMOKA
Niekam neleisk apibrėžti, kas esi
12

2-OJI PAMOKA
Priešą paversk savo energijos šaltiniu
36

3-IOJI PAMOKA
Lyderiai laikosi atskirai nuo minios
64

4-OJI PAMOKA
Susidraugauk su savo demonais
80

5-OJI PAMOKA
Nebūtina būti vadu, jei nori vadovauti
112

6-OJI PAMOKA
Nesėkmė - ne klaida, o leidimas klaidai laimėti
133

7-OJI PAMOKA
Karas visada tik tavo galvoje
156

8-OJI PAMOKA
Išmintingas gebėjimas laukti
178

9-OJI PAMOKA
Kaip išvengti maišto
194

10-OJI PAMOKA
Svarbiausia lyderystės pamoka
222

Padėka
227

Lyderystės pamokos

Tau nebūtina būti vadu, jei nori vadovauti.

Labai dažnai atsidursi tokioje situacijoje, kai oficialiai atsakingas asmuo dirbs ne patį geriausią darbą. Jei nuspręsi paimti vadžias į savo rankas, tau reikės elgtis gudriai. Tam dažnai reikia įgūdžių manipuluoti. Tau reikia išsiaiškinti, kas kankina tuos vadovus, užsitarnauti jų pasitikėjimą ir aptikti, ko jie nori. Jei tik jie manys, kad vadovauja, netrukdomas galėsi griebti vairą į savo rankas.

Neskubėk nurašyti kitų.

Net jei jaučiau, kad Ianas Cressey'us sugebės aptikti tą kūną, jo profesionalumas toje situacijoje vis tiek mane nustebino. Nuo to laiko apie tuos, kurie atrodo silpni, visada stengiuosi nespręsti skubotai. Juose dažnai slypi stiprybė, tik jiems reikia progos ją parodyti.

Daryk, ką privalai, net jei žmonės tave smerkia.

Žinau, kai kurie vaikinai, sužinoję mano požiūrį į laiškus ir skambučius šeimai, tikriausiai manė, kad tai žiauru ir nejautru. Bet turėjau savų priežasčių. Todėl nesiruošiau leisti, kad išankstinis jų nusistatymas priverstų mane elgtis prieš mano įsitikinimus, kas man yra geriausia.

6-OJI PAMOKA

Nesėkmė - ne klaida, o leidimas klaidai laimėti

Nurodymai buvo paprasti: 2008 metų sausio 5 dieną 9 valandą ryto būti Senibridžo kariniame mokymo centre Pietų Velse. Atvykau penkiolika minučių anksčiau, susiradau kėdę pačiame priekyje ir stebėjau, kaip patalpa palaipsniui prisipildė besišnekučiuojančių vyrų. Netrukus buvo užimtos visos kėdės. Priartėjus numatytam laikui, maždaug du šimtai jų jau ramstė sienas. Kiekvienas atrodė kaip profesionalus sportininkas. Tai buvo geriausi iš geriausių: tvirčiausi, nuožmiausi, protingiausi, negailestingiausi ir gudriausi kareiviai, kokie tik galėjo atsirasti jungtinėse Britų ginkluotosiose pajėgose.

Mes buvome naujokų būrys Nr. 0801. 08 reikė metus, o 01 – pirmąjį kursą iš dviejų, kurie renkami kiekvienais metais. Atranka – šešių mėnesių išbandymas, o pirmoji „kalvos fazė“ sudaryta iš keturių savaitių Brèkon Bikonse. Mes, kaip sausio mėnesio grupė, turėjome išverti „žiemos kalvas“, kurios buvo daug sudėtingesnės už „vasaros kalvas“, – žiemiški Velse orai buvo nuožmus ir negailestingas priešas.

Tiksliai numatytu laiku atsivėrė šoninės durys. Šnekos iškart nutilo, tik girdėjosi, kaip keli žmonės tildo kitus: „Šššš, šššš...“ Įžengęs vyras buvo maždaug keturiasdešimties, praplikęs ir apsirengęs rusva, raštuota džunglių uniforma. Ant juosmens ryšėjo mėlyną Specialiosios oro tarnybos diržą. Aplink šį asmenį tvyrojo kažkas, kas tiesiog kėlė pagarbą. Tokio nuo jo sklindančio talento ir patirties suvaidinti neįmanoma. Atrodė, kad viskas, ką jis matė ir patyrė, įsilydė jam į raumenis ir kaulus. Jis buvo gyvas, kvėpuojantis, vaikstantis žmogiškosios galios kamuolys, o jo asmenybė į kambarį įsiveržė tarsi lavina. Jis nužingsniavo iki pulsto ir numetė ant jo aplanką, o pliaukštelėjimas garsiai nuaidėjo atsimušęs į sienas.

– Taigi, – tarė jis. – Įdėmiai klausykitės. Esu jūsų vyriausiasis instruktorius. Į mane visada kreipkitės „instruktoriau“. Jei aš kada nors jus pamatysiu priešais save, tai bus du variantai: arba jūs visiškai susimovėt ir aš tuoj jus išspirsiu velniop, arba esate sužeisti ir aš jums ruošu bilietą namo. Viskas labai paprasta. Jūs tikrai nenorite atsidurti priešais mane. Jūs taip pat tikrai nenorite įkyrėti man ar bet kuriam iš vadovaujančio personalo. Viskas, ką jums reikia žinoti, kiekvieną vakarą bus iškabinta skelbimų lentoje prie durų: laikas, vieta, ekipuotė ir visa kita. Perskaitykit. Darykit, kas sakoma. Ir viskas.

Jis lėtai apžvelgė minią.

– Džentelmenai, man nusišikt, kas jūs tokie ir iš kur čia atsiradot. Dabar visi esat vienodi. Įsikalkit sau į galvą, kad dauguma jūsų šio kurso neįveiks.

Virš galvų jūros jis bakstelėjo į stalą tolimajame kampe. Ten sėdėjo aštuoni ar devyni žmonės.

– Po šešių mėnesių su mumis liks tik tiek žmonių.

Ištempiau kaklą pasižiūrėti į stalą. Jis atrodė taip toli.

Jam taip tarus, iš šoninio įėjimo pasirodė dar aštuoni instruktoriai ir išsirikiavo už vyriausiojo. Jie žiūrėjo į mus

tarsi į tuščią patalpą. Dabar kambarį buvo klaikiai tylu. Jokio kostelėjimo, krenkštelėjimo ar drabužių šiurenimo. Kad šitie vyrai mus bent pripažintų, turėjom išeiti sunkiausią karinį kursą planetoje. Mes buvome tik svečiai, besilankantys jų pasaulyje, greičiausiai tik trumpam, ir jie nepraleido progos to pabrėžti.

Kai kurie vaikinai aplink mane net išblyško. Matėsi, kad juos ima kankinti abejonės. Arba jie galvojo, kad yra nepakankamai geri, arba paprasčiausiai prikrovė kelnes. Negalėjai jų kaltinti – juk nėra įprasta žūti per atranką. Vienas vyrukas neseniai mirė išsekęs nuo karščio, kitas, bėgdamas nuo persekiotojų per pabėgimo ir ištrūkimo pratybas, nusirito nuo uolos. Abu įvykiai nuskambėjo spaudoje su skambiomis antraštėmis, bet jei jums įdomi mano nuomonė, taip tiesiog nutinka, kai bandai atsijoti stipriausius nuo ne tokių stiprių. Susierzindavau išgirdęs žmones dėl šių mirčių kaltinant kariuomenę. Jei mirčiau, norėčiau, kad kiti žinotų, jog taip nutiko, nes pats to smarkiai norėjau, per daug save spaudžiau ir sumokėjau savo kainą. Norėčiau, kad žmonės manimi didžiuotųsi, o ne ieškotų pateisinimų.

Vis dėlto tos mirtys mane net padrąsino. Pradėjęs kitus karinius kursus, žiūrėdavau į juos jau išėjusius žmones ir galvodavau: „Ir aš ten būsiu.“ Dabar supratau galvoją: „Norėčiau ir aš ten būti.“ Buvo kitaip. Tai buvo naujas jausmas. Atvirai prisipažinsiu, kad tą akimirką valgykloje pasijutau priblokštas. Man nebuvo nieko svarbiau, kaip įveikti atranką. Negalėjau grįžti pas karališkuosius jūrų pėstininkus po slogios patirties klampojant Sangino gatvėmis.

Nusprendžiau. Jei nepateksiu į specialiąsias pajėgas, taip ir tebūnie. Paliksiu kariuomenę. Žinojau, kad ta nesėkmė sukūrė mano suvokimą, kas esu ir kokia mano gyvenimo prasmė. Tikslas įveikti atranką leido išlaikyti sveiką protą. Kraują, pyktį ir sumišimą gyvenant be kariuomenės malšina šis tolimas šviesos taškelis, į kurį galėjau susitelkti.

Žinojau, kad tai bus sunkiausias iššūkis, kokį patirsiu, bet būčiau atidavęs viską, kad tik jį įveikčiau. Būčiau atidavęs net savo gyvybę.

Į Senibridžą atvykau dviem valandomis anksčiau, o sidabrinis „Renault Clio“ net linko nuo visos mano ekipuotės svorio. Žinojau, kad esu netoliese, kai ėmiau atpažinti vietinių barų pavadinimus iš mitų ir legendų apie atranką, kurias girdėdavau metai iš metų: štai ten – „The Red Lion“, o ten – „The Tanner’s Arm“. Važiuojant vis gilyn siauru kaimo keliuku, rodėsi, kad kalvos vis aukštesnės ir baisesnės. Dauguma žmonių, keliaujančių šiuo maršrutu, tikriausiai žavėtusi gamtos grožiu. O aš, matydamas vis didingesnį kraštovaizdį, jaučiau vis didesnę baimę. Galvoje sukosi tik viena mintis: „Turėsiu belstis per tą sušiktą kalvą su milžiniška kuprine ant nugaros.“ Sukilo senos nuoskaudos dėl bėgimo su nešuliais. Taip, sugebėjau perkopti per Šūdkepurį kalvą – gerai pasikankinęs, – bet Šūdkepurį kalva buvo tik greičio mažinimo kalnelis, palyginus su tuo, kas laukia čia.

Pastatęs automobilį savo daiktus numečiau mokinių karvinišėse. Tai buvo paprastas medinis pastatas, kuriame išrikiuoti gultai keturiasdešimčiai žmonių, – vienas iš šešių, kuriuose apsigyvensime mes visi. Įėjęs pamačiau kelis vyrus, stovinčius patalpos viduryje. Tai buvo pažintuvės: jie kalbėjo per greitai, juokėsi per garsiai, nužiūrino vieną kitą ir vertino varžovus. Regis, daugeliui atrodė, kad tai bus varžybos, kuriose rungsimės vienas su kitu. O aš žinojau, kad protingiausia bus varžytuves išlaikyti viduje, – kova vyks tik su pačiu savimi.

Atrodė, kad lovų dar niekas nepasiskirstė, todėl nuleidęs akis praslinkau pro vyrus ir nuėjau tiesiai prie gulto tolimajame kampe, kur ėmiau krauti daiktus: pasikabinau

ekipuotę, batus ir kojines susidėjau taip, kad galėčiau lengvai ir greitai juos pagriebti.

Važiuodamas nutariau nesileisti į jokiais draugystes. Žinojau, kad geriausia vengti triukšmingų vyrų, ypač tų, kurie jau anksčiau dalyvavo atrankoje ir tuščiai gyrėsi, ir tų, kurie niekada jose nedalyvavo, bet buvo atrankų visažiniai, be paliovos besidalijantys įvairiausia abejotina informacija, surinkta interneto forumuose ir naujokų mėgstamuose baruose. Būtent tie žmonės pirmiausia į akis kris rikiuotės seržantams, ir aš tikrai nenorėjau būti šalia jų. Planavau tyčia izoliuotis, būti pilkasis žmogutis: tylus, nepastebimas, susitelkęs tik į svarbiausią dalyką – įveikti atranką.

Pasibaigus susitikimui su vyriausiuoju instruktoriumi, iš valgyklos pasipylė prislopusių ir susimąšusių naujokų būrys Nr. 0801. Luktelėjau, atsiskyriau ir nuslinkau į prausyklą, kur truputėlį palaukiau tikėdamasis dar kartą išvengti pažintuvių spąstų. Tai buvo geras ėjimas. Grįžęs į miegamuosius, juos ten vėl radau, susibūrusius grupelėmis. Daugiau niekas, išskyrus mane, neužsiėmė lovų, juo labiau nepradėjo išsikrauti daiktų.

Niekas, išskyrus vieną vyriškį. Pastebėjau jį artindamasis prie patalpos galo. Negalėjau tuo patikėti. Iš visų trisdešimt devynių laisvų gultų jis pasirinko esantį šalia manęs. Po galais, tiesiog nuostabu. Man to ir tereikėjo – idioto, ieškančio geriausio draugelio. Artindamasis paskubomis jį įvertinau. Jis stovėjo apžiūrinėdamas savo daiktus, ir buvo maždaug tokio pat ūgio ir sudėjimo kaip ir aš, bet, Jėzau Marija, tai buvo bjauriausias žmogus, kokį tik esu matęs. Iš uniformos mačiau, kad jis – karališkasis inžinierius. Reikės nesigirti savo kaip inžinieriaus praeitimi – man tikrai nereikėjo draugystės su koku nors rėksmingu, myžalus geriančiu prietranka.

Atsisėdus ant lovos, į mane atsisuko tikras kietuolis. Įduok jam kuoką į rankas, apmank leopardinėmis trumpikėmis, duok daužyti akmenis visą dieną, ir jis bus laimingas.

– Žmogau, tikiuosi neprieštarausi, kad prisijungiau, – kuo nuoširdžiausiai tarė jis išplėtes akis.

Iškart supratau, kad apie šį vyruką susidariau klaidinga įspūdi. Draugo jis neieškojo. Mąstė taip pat, kaip ir aš – stengėsi pasislėpti. Protingas bičas.

– Ne, nekvailiok, – šiltai atsakiau. – Jauskis kaip namie.

– Beje, aš Darrenas, – pristatė jis.

– Anthony'is.

– Visai kitas pasaulis, ką? – tarė nusisukdamas krautis daiktų.

– Atrodo, kad taip.

Nors ir nesiruošėme linksmai šnekučiuotis, tiksliai žinojau, ką Darrenas turėjo galvoje. Specialiosios jūrų, oro ir kitų tarnybų skirtumai buvo didžiuliai. Specialiosiose pajėgose iš visų kariuomenės šutvių išrenki alfa patinus ir suvarai juos į vieną elitinį būrį. Avių čia nėra, tik aviganiai. Jie – ne paklusnūs kariai, kokius mėgo Limpstounietis Boyle'as. Jie turi ir fizinės, ir psichologinės ištvėmės, be to, sugeba neprarasti iniciatyvos ir mąstyti strategiškai net sunkiausiomis aplinkybėmis: nesvarbu, ar yra alkani, pervargę, užspeisti į kampa, sužeisti, pasiklydę, kankinami, ar jaučia klykiančio talibo į galvą nukreiptą ginklą, o gal viską iškart. Toks požiūris užsimezga jau per atranką. Niekas tavęs negainioja. Tiesiog pasako, kur būti, koku metu ir ką atsinešti. Jei pavėluoji, gauni juodą kortelę. Dvi juodos kortelės – ir tu išspirtas lauk. Ir viskas. Jokios užuojautos, jokių pasiteisinimų, jokio antro šanso. Būtent taip ir yra teisingiausia.

Kol kiti vyrukai ir toliau matavosi, kurio pimpis didesnis, anksčiau nuėjau miegoti pilna pūsle. Iš tų ilgų patruliavimų Sangine išmokau vieno gero dalyko – taktinio

planavimo. Sugalvojau rutiną, kurios pažadėjau laikytis kiekvieną vakarą per visą atranką. Prieš eidamas miegoti išgerdavau litrą vandens iš butelio, laikomo prie lovos. Maždaug po trijų valandų atsibusiu prispirtas į tualetą. Žinojau, kad prausyklos – kitame pastate. Vadinasi, vienais apatiniais ir šlepetėmis šlapiu, šaltu žiemos oru turėjau išeiti iš miegamojo. Atsikeldavau, išeidavau, nusilengvindavau, vėl prisipildavau butelį iki viršaus ir grįždavau į bloką. Mano tikslas – visada šlapintis skaidriai. Vadinasi, taip išvengsiu dehidratacijos. Žygiuosime pilnomis kuprinėmis, bet numatytuose nešmenyse kiekvieno žygio metu nebuvo priskaičiuotas maistas ir vanduo. Dėl savo rutinos galėsiu išžygiuoti nešdamasis mažiau skysčio – tai nedidelis, bet galbūt lemiamas pranašumas.

Šeštą ryto stovėjome ledinėje pratybų aikštėje, skrodžiamoje šoninio lietaus. Tamsoje ant kuprinių sėdėjo daugiau nei du šimtai susigūžusių siluetų. Virš jų švietė ryški, balta keturių užvestų sunkvežimių žibintų šviesa. Niekas net neprasidėjo, o atrankos grėsmingumas jau visus slėgė.

Sunkvežimių šviesoje išryškėjo vyriausiojo instruktoriaus siluetas.

– Nuo pirmo iki penkiasdešimto – į pirmą sunkvežimį. Nuo penkiasdešimt pirmo iki šimtas pirmo – į antrą sunkvežimį...

Atėjus eilei, išokau į galą ir sugalvojau naują planą. Šitų keturių sunkvežimių, kuriais kariuomenėje gabenami kariai, viduryje ir šonuose stovi ilgi suolai, ant kurių vyrai sėdės atsigręžę išorėn. Lipant mano grupei, nėra tiesiai po viduriniu suolu. Išsivyniojau miegmaišį, atsiguliau ir užmerkiau akis. Man virš galvos užsipildė visos vietos. Girdėjau, kaip tarška atrankos visažiniai:

– Ble, taigi žinau, kur važiuojam. Ble, garantuotas, kad tai Elanas, o ten eini tokiu nepramintu taku...

Visada mokėjau užmigti, kur tik panorėjęs, tad, užliūliuotas burzgiančio variklio, netrukus bandžiau atsigriebti šiek tiek naktį prarasto miego. Po keturiasdešimt penkių minučių triukšmas liovėsi. Per kelias sekundes miegmaišį sukiašau į kuprinę, pašokau ant kojų ir laukan. Stovėjome žvyruotoje automobilių stovėjimo aikštelėje, apsuptoje stačių kalvų iš skalūno ir apaugusių krūmynais, apgaubtu debesų ir drėgmės.

– Taigi, tai kovinio užsigrūdinimo testas, aišku? – amtelėjo vienas iš rikiuotės seržantų. – Kas dešimt minučių vienas iš instruktorių paskui save nusives trisdešimt žmonių. Trasa – trylika kilometrų. Turit dvi valandas.

Atėjus mano eilei, šokau į priekį su trisdešimties kilogramų kuprine ir ginklu rankose. Gera būti priekyje. Bet tai buvo klaida. Sulėtinau žingsnį, leidau šnopusiantiems bėgikams mane aplenkti, kol galiausiai patogiai pasijutau atsidūręs viduryje. Aš jau tikrai nelįsiu į scenos priekį, be to, žinojau, kaip veikia mano protas. Jei atbėgsiu pirmas, tik pajusiu spaudimą stengtis ir visur kitur būti pirmas. Aš jau tikrai nenorėjau tapti savo paties priešu. Taip ir elgiausi likusią dieną per visus fizinius išbandymus. Tą vakarą po žemėlapių skaitymo testo pažengusiems grįžau į kareivines ir pastebėjau, kad keturios lovos jau tuščios. Štai ir prasidėjo.

Taip viskas ir tęsėsi diena po dienos. Instruktorių tikslas buvo ne padėti mums, o išvartyti pro duris. Jie norėjo praretinti minią. Jiems kiekvienas išėjęs buvo tik dar viena pergalė. Iš atrankos iškristi galėjo kiekvienas bet kuriuo metu bet kurią dieną bet kurią savaitę. Esu girdėjęs, kad kai kurie išsilaikė visuose kurso etapuose ar net per visus šešis atrankos mėnesius, bet galiausiai atrankos neįveikė, nes jiems buvo pasakyta, kad jie čia nepritaupo.

Tačiau kariams buvo įprasta iš kurso išeiti savanoriškai. Vienas vyrukas, kuris, mano manymu, tikrai nesiruošė

skubėti laukan, buvo įsikūręs lovoje greta maniškės. Netikėtai su Darrenu suartėjome. Antrą dieną prasilenkėme, kai, apsvyniojęs rankšluosčiu juosmenį, grįžau iš dušo, ir jis pastebėjo mano tatuiruotę.

– Po velnių, buvai inžinierius? – paklausė.

– O, – pratariau, žvelgdamas į savo tatuiruotę su apsimistine nuostaba, tarsi pamiršęs, kad ji ten yra. – O, taip, tiesa.

– Bet juk dėvėjai karališkųjų jūrų pėstininkų beretę?

– Taip, drauguži, – atsakiau. – Bet anksčiau priklausiau 9-ajai parašiutininkų divizijai.

– Nu, ble, tu tik pamanyk, – apstulbęs nušvito jis.

Štai taip viskas ir nutiko. Netrukus mes su Darrenu jau buvome neišskiriami. Kartu sėdėjome, kartu valgėme, kartu darėme viską, ką tik galėjome. Šioje vietoje nenorėjau ieškoti draugų, bet taip nutiko, kad radau. Kodėl gi ne? Jaučiau, kad ši draugystė man galėtų tapti stiprybės šaltiniu, ir vyliausi, jog galėsiu jam kuo nors atsimokėti mainais.

Vieną rytą prieš pat septintą valandą mūsų keturtonis sunkvežimis sustojo, variklis nutilo, o aš išlindau iš po suolo, susivyniojau miegmaišį ir iššokau į šaltį. Instruktorių nurodymai buvo trumpi ir nemalonūs:

– Gerai, bėkit aplink Peteliškės mišką.

Peteliškės miškas. Buvau girdėjęs apie šią vietą. Taip ji pavadinta dėl aštuoneto formos, primenančios peteliškę, ir buvo įsikūrusi slėnyje. Čia laukė sunkumai. Sustojome maždaug už pusantro kilometro. Apačioje tįsojo tamsus, šlapias ir grėsmingas miškas. Pradėjau bėgti, pirmą grupės priekyje, bet netrukus ėmiau atsilikti ir šįkart ne dėl taktinių priežasčių. Diena vos prasidėjo, o man jau viską skaudėjo ir buvau pavargęs. Kaltas Afganistanas. Turėjau atkentėti savo. Kol visi kiti vyrukai rūpinosi savimi

ir treniravosi laukdami atrankos, aš gyvenau dykumoje, valgiau įprastus daivinius ir po keturiolika valandų patru-liavau esant įtampai. Įpratau siurbti baltyminius kokteilius, kurie šiek tiek padėdavo, bet mano kūnas akivaizdžiai buvo pervargęs. Toks ženklas tikrai nekėlė pasitikėjimo – juk buvo tik antra šešių mėnesių programos savaitė, o kiekvieną dieną turėjo darytis tik dar sunkiau.

Tą pirmąjį krosą aplink Peteliškės mišką užbaigiau dus-damas, permirkęs ir sunerimęs. Pamatėme, kad instruktoriaus mūsų laukia akmenų nuogriuvomis nusėtos kalvos, stačiai kylančios daugiau nei šimtą metrų, papėdėje. Neleidęs net atsikvėpti jis davė naujus nurodymus:

– Griebkit tą, kuris šalia stovi arčiausiai, ir ant kupros nuneškit iki viršaus.

Nespėjęs net apsidairyti, kas stovi šalia manęs, pajutau, kaip šaltos rankos sugriebia man už užpakalinės šlaunų pusės. Pakilau į orą ir nusileidau ant pečių. Tai buvo pusgalvis milžinas iš Redkaro, kurį visi vadino Krešu. Žinojau, kodėl jis mane išsirinko, – buvau žemiausias.

Bet nebuvo lengviausias. Po kelių minučių jis ėmė šnupuoti lyg astmininkė šliundra, numesdavo mane į žvyruotą purvynę kas kelis metrus ir vėl mane užsitempdavo ant savo tarsi mėsininko pečių. Pasiekus viršūnę, buvau visas nusibrozdinęs ir susinervinęs. Toks dičkis, o neturi jokios ištvėmės.

– Gerai! – suriko instruktorius. – Leiskitės nuo tos sunkios kalvos ir apsikeiskit vietomis.

Pasibaisėjęs pažvelgiau į Krešą. Šūdas. Nesiekiau jam net smakro. Kaip, po velnių, aš..?

Nusileidome į papėdę. Pasilenkiau, apkabinau jam kojas ir, sutelkęs visas jėgas, užsitempiau ant savęs. Pasijutau, lyg man ant veido būtų nudribęs mėlynasis banginis. Iškart pajutau apkrovą keliams, kulkšnimis ir strėnomis. Dabar šį raumenų kalną turėjau užtempti į šimto metrų aukščio

kalvą. Pastačiau vieną koją, už jos – kitą; su kiekvienu žingsniu našta judėjo, sugeldavo vis kitą kūno dalį. Jis buvo didžiulis, o kadangi pakilimas buvo labai status, jo galva ir kojos vis daužėsi į žemę.

Ir to dar nepakako. Instruktorius liepė mums laiptoti aukštyn ir žemyn, aukštyn ir žemyn. Kopdamas ketvirtą kartą, jaučiausi taip, tarsi tuoj man iššoks akys. Mane į priekį vedė vienintelė energija – pyktis. Pašėlusiai siutau galvodamas: „Po velnių, tu, riebus bybi! Ble, kodėl tau reikėjo pasirinkti mane?“ Įpusėjęs kalvą, pasiekiau tokią ribą, kad man jau buvo nebesvarbu, ar žlugsiu, ar ne. Stūmiausi į priekį, mano sąmonė aptemo, liko tik skausmas ir tai, ką mačiau tiesiai priešais save: purvą, akmenis ir savo batų nosis. „Jei tik statysi pėdą už pėdos, tai ir nueisi“, – galvojau. Kildamas penktą kartą pamačiau, kaip šalia manęs einantis vyras pasiduoda, savo žmogiškąjį nešulį numetęs į šaltą, sumindytą purvą.

– Ką darai? – jam surikau.

– Nebegaliu, – atsakė jis.

– Kur eini? Lipk į tą supistą kalvą.

– Dingstu, – atsakė jis. – Išeinu savanoriškai.

To nugalėto žmogaus beviltiško pakako, kad sukaupčiau pakankamai motyvacijos eiti iki galo.

Antroji savaitė. Penktadienis. „Vėduoklių šokis“*. Šis testas tarp ginkluotųjų pajėgų sunkumu garsėja visame pasaulyje – žygis į Pen i Vaną, aukščiausią kalną Pietų Britanijoje. Pen i Vanas atrodo kaip milžiniški akmeniniai šikšnosparnio sparnai, nuo žemės kylantys beveik tūkstantį metrų į viršų. Maršrutas prasideda viename sparno taške, reikia perkopti abu pečius ir galvą, tada nusileisti

* Žodžių žaismas. Kopiama į Pen i Vano (angl. Pen y Fan) kalną, o „the Fan“ angliškai reiškia „vėduoklė“.